

NEMZETI TÁRSALKODÓ.

Első félév.

Kolozsvár, Januarius 23kán, 1840.

2. szám

Tartalom: Általános elmékedések a' takarékpénztárakról, (Koronka József) 25. l. Tircza. Zsidó korrajz, (B. Emilia) 28. l. Kölcsey a' népszónok. Ifju szakállasink. A' mai hős nevek, (Kriza) 32. l. Értesítés, (Szerkesztőség) 32. l.

Általános elmékedések a' takarékpénztárakról.

(Vége.)

Nézzük meg már más oldalról: valljon megfelel-e? és mi módon felel meg a' takarékpénztár a' takarékitó' kívánatainak? Ez is 1) a' maga pénztételét biztosítva akarja kiadni. Minden bététel, a' megállított törvény szerint, mindjárt haszonhajtásra kiadatik, elannyira, hogy a' takarékpénztár azon pillanatban, mellyben valamely részvényes ellen adóssá lesz: más oldalról éppen azon summával magát hitelezővé teszi. Innen minden adóssági helyezet, 's következőleg minden részvényes egy specialis hypotheca által fedeztetik, mellyhez az öszveséges vagyonnak kezeskedése is in solidum hozzá járul.

A' második kívánata annak, a' ki pénzt ad ki, az, hogy az a' legnagyobb lehetőségű hasznót hozza. Ha a' takarékpénztárbeli kamatlábat (melly a' társasági részvényesek' egyezése szerint, 4, 5, vagy 6 procenttel eshetik) csak magában is, minden más hasznokkal összefüggésen kívül, — mellyekért a' privat hitelnek semmi neme úgy, mint ez, nem kezeskedik, — megfontoljuk: tagadhatatlan lesz, hogy egy törvényes és 6 procentig megengedett kamatláb mellett, a' takaréktárba bétett pénz nem a' legnagyobb lehető hasznót hozza. Mindazáltal ha ebben is, mint minden más alapon fel fogni

való tárgyban, az öszveséges hasznót, mellyet egy ide tett summa szolgáltat, fontolóra vesszük, majd eljutunk ama' meggyőződésre, hogy az, a' mi egy oldalról valódi biány' alakjában mutatkozik, más oldalról még többszörösen ki-pótoltatik. Elfogulatlan olvasóimat, kiknek ezen gyarló értekezés különösön van szánva, miveltebbeknek tartom, mint sem ön magok, figyelmetes egybenhasonlítás-után, ezen eredményre ne juthattak volna; de még is arra kérem, hogy azt csak ezen egész előterjesztés' végén tegyék meg; és megjegyzem itt csak azt: emlékezzék reá kiki, hogy az elővigyázatu szemes pénzirtokos, a' részint szántszándékos, részint történetes veszteségek' sokféle nemeitől, mellyek mostani időben ötet fenyegetik, elrettenve, minő áldozatokra kész lenne, hogy a' maga megtakarított pénzére nézve feltalálhassa azt, a' mit — mint minden ebbéli kívánságai' öszveséges foglalóját — ezen rövid szókban: egy jó helyre, fejez ki.

Alkalom adatik itt egyszersmind megvilágosítani egy ellenvetést, mellyet nem kedvező hangon néha felhoznak azok, kik a' takarékpénztári intézeteknek vagy ellenségei, vagy legalább azoktól idegenkedők. Azt mondják t. i. „Ha a' takarékpénztár nem csupa speculatio, hanem jótéviségi intézet: miért kamatozza az a' nála le tett pénz csak 4 vagy 5 procenttel, midőn ő a' maga kiadott summáitól magának 6 procentet fizettet; sőt bizonyos kereskedési speculatiokban, köz

statuspapirosakkali foglalkozásokban, actiákban, részvényekben, 's a t. néha még többet is nyer?

De fontoljuk meg ezt nyomosabban: Ha a takarékpénztár a maga hitelezőinek olly nagy és bizonyos hasznokat ígér, a' millyenekre egy másféle adós magát nem ajálhatná, 's meg sem egyeznék benne: ennél fogva pontoson gondoskodni kell ennek előre az eszközökről is, melylyek a' kötelezés' teljesíttetésére megkívántató lehetőségét megszerezze. — Ezen eszközöknek csupán pénzeszközöknek kell lenni, minthogy az intézetnek is egész foglalkozása csak tiszta pénzgazdaság, és így csak ön maga a' foglalkozás által, az az: egy mérsekllett és maga magából születő vagy eredező nyereség által szerethetnek meg. Erre határozathatnék, itéletem szerint, az egyik procent, melly mint máshova kiadott summáknak nyeresége maga magát származtatja. — Ha ez nem lenne: honnan venné az intézet az ezen kezeléssel elkerülhetetlenül egybekötött apróság költségeket, melyeket tenni kell nyomtatott nyugtatványokra, papirosra, jegyző könyvekre, az intézet' ladáira, postai levelezésekre, történhető peres lépésekben az illető tisztviselők' napi bérökre, 's több e'félék-re. Kiváltképpen pedig a' fenemlített disponiblis vagy rendelkezhető summák' rögtöni visszafizetése, melyekre való tekintetből bizonyos pénznek mindenkor készen kell lenni 's így a' vissza fizethetési biztosítás miatt kamatot nem hajtnak, honnan eshetnék meg, ha tartalékul valami mindenkor nem létezne? — Az pedig, a' mi mind ebből, 's a' csak legszükségesebbre korlátozott költség mellett is megtartogattathatik, hová jusson? Ez az intézet' részvényesei határozásától függ. — Én pedig vélekedésemet abban fejezem ki, hogy ha nem egész fáradság' és gond' megfizetése gyanánt is, de a' Jésustól is a' jutalomra méltónak ítelt munkásnak bármi kevés mértékben lehető jutalmazása' tekintetéből, meg egyezném abban, hogy egy illy intézettel sok-

féle apró gondok, foglalkozások lévén egybekötve, a' gondoskodók' 's foglalkozók' kedvének még pontosabb kezelésre leendő serkentése végett, az, a' mi a' tulajdon általok viendő pénzgazdálkodás 's tőkeszaporítás után is fenmaradna úgy, hogy senkinek — az intézeti egyezmény' teljesedését látván — ahhoz követelése nem lehetne: az intézet' elnöke, titoknoka, 's jegyzője, vagy annyi előljárói között, mennyit az intézet választani kíván, mint jutalom, vagy fenmaradási quotiens osztatnék fel. Ebben mindazonáltal, tudtom szerint, az illy intézetek megvagyunk különbözve; mert némelyek, kik a' bármi kevés jutalomra is vágyakodó gyarló emberi természetet ismerik, 's a' nyomtató ökörnek száját felkötni nem kívánják, az irt módon a' 6 procentből fenmaradó valamit a' kezelőknek engedik. — Mások' ellenben ebben meg nem egyeznek, hanem az így kifejlődött fenmaradási summácskákból is tőkét alakítanak, úgy mindazáltal, hogy ámbár magok' a' részvényesek' tulajdona az illy tőke, de magok között fel nem oszthatják, hanem más köz intézetre, p. o. valamely szegények' pénztárába, vagy valamely nevelő ház' szükségére ajánlani tartoznak. Mások pedig még tovább feszítik a' kinézést, és sem magok között felosztani, sem más jótékony intézetre adadni nem akarják, hanem az intézeti pénztár' történhető csorbulásának egészítésére kiszámítatlan ideig megtartani, 's időről időre halmoztatni kívánják.

Ugyan is, ámbár az illyen beadott pénzsommák' kezelése a' legnagyobb vigyázattal és a' károsodás' megelőzésére szolgálható körülmények' szemügyre vételével folytattatik; még is kikerülhetetlen az, hogy néha valami hiány vagy csonkulás ne történjék, mellynek szükségképpen a' részvényesek' terhére kellene válni, ha egy a' beadott pénzekekről mintegy független tőke által annak fedezésére előgondoskodás nem lenne. Ez az eset ámbár, az ebbéli határozatok'

mindent szemügyre vevő elővigyázata mellett, igen ritka és alig hihető; még is éppen azért, mivel a' határozatok csak emberi munkák, 's következőleg minden földi dolgok' gyarlóságának alája vannak vetve, a' lehetségesek közé tartozik, 's ugyan azért a' tervezési kiszámításban olly kevésbé kell elmellőzni, a' millyen kevésbé megengedhető a' mechanicusnak — minekutána az erőt és erőmive' minden részeinek ellenállását calculusba tette — ha a' surlódásról és annak meggyőzésére szükséges tartalék- vagy pótló erőről elfelejtkeznek.

Továbbá 3szor: A' hitelező azt kívánja, hogy pénze a' meghatározott időponton túl, a' leg-
rövidebb határnapon rendelkezhető vagy disponibilis legyen. Ezt a' takarékpénztárnál könnyen el lehet érni, mert a' visszafizetés itt bizonyos, elannyira, hogy arra akárki teljes bátorsággal számolhat, és pénzének máshova leendő fordításáról előintézetet bizvást tehet. A' mi pedig néki még több megnyugtatót szerezhet az, hogy tudja: miszerint valamely hirtelen következhető betegség' vagy szerencsétlenség' esetében, vagy kedvezőleg találkozó 's biztató hasznos speculatióban maga summáját kiveheti, a' nélkül, hogy üres biztatásokkal csalogattatnék, 's a' fizetés' határnapján, pénz helyett, egy hosszas, bosszuságos perfolyamatot nyerne, a' mint mind ezek a' privat hitelezésekben igen gyakran történnek, A' bétett pénznek a' takaréktárból visszavételivel semmi mellék költségek nincsenek egybekötve, minthogy azon feljül, mit a' végzések köztudatás által meghatároztak, 's kiki ön maga is felszámíthatja, semmit sem lehet kívánni; más nemű költségek pedig, melyeket a' privat hitelezésben az ember könnyen szenved, sőt — hogy csak pénzihez juthasson — számításba nem is teszen, az intézetnek mindenkor helytálló fizetési készsége és képessége mellett, nem gondolhatók. A' takaréktár ezenkívül biztosítja maga részvényeseinek azon hasz-

not is, és azon kedvezetet, hogy ha tetszik, részletes vissza fizetéseket is teljesít — magát ebben a' részvényes' szükségéhez és kívánságához alkalmazza, nagyobb summákat is a' kötészerintnél rövidebb időre, különös egyezmény mellett, visszafizet, 's ha szintén ekkor, — a' mint méltó is — valami pótlékot nyer: ez még is nem hasonlítható ahhoz, mellyet a' privat adós hasonló esetben a' maga hasznára fordít. Mind ezeken kívül a' pénzbirtokos' kívánságaihoz tartozik még az is, hogy

Aszer az ő kiadott pénze szüntelen nevedjék. A' rendszerinti privat hitelezésben ez csak külső hozzáragadás által esik, a' szerint, a' mint — ha megengedtetik itt egy hasonlítás — a' kövek' alakulása külső halmozódás által létesül. A' mennyiben t. i. egy capitalis' kamatja a' meghatározott időre fel nem vétetik, vagy le nem fizettetik: a' hitelező többet nem kívánhat, mint ezen kamatot annyiszoroson, a' hányszor le kellett volna fizettetnie, p. o. ha 100 forint után, 5 procenttel, a' kamat fel nem vétetett egy esztendeig: a' hitelező a' második esztendőben csak ezen 5 forintot kívánhatja; ellenben a' takaréktár kamatozza a' fel nem vett kamatot is fél vagy egész esztendőnként; tehát kamat' kamatját fizeti (anatocismus) úgy, hogy az elé adott esetben a' hitelező nem csak az 5 forintot, mint 100nak kamatját, hanem még egynéhány krajczárt is, mint az 5 forint' kamatját, megkapja; és így bizonyos esztendők után a' maga tőkét megkétszerezve látandja.

Az igaz, hogy ő ezt a' közönséges kölcsönadási úton is elérheti, ha mindjárt, mihelyt kamatját felvette: ezt ismét kamatra kiadja; mindazáltal ez némi nemű bajoskodásokkal, sőt csekélyebb summákban veszteséggel is egybe van kötve, melly a' kicsin kamat nevedést elnyeli, némellyre nézve a' számítgatása is bajosnak, sőt lehetetlennek látszik, 's a' mellett olly csekély-

szerűnek fog tetszeni, hogy a' megkapott kevés kamatot inkább valami haszontalanságra elkölti. — Ha tehát ezen lassankénti szaporodás minden fáradság nélkül, sőt a' nélkül, hogy a' tulajdonos érette aggódjék vagy gondoskodjék, mintegy ön magától megesik: könnyen határozhatja kiki magát arra, hogy a' kicsin kamatot fel ne vegye (vagy valóban sparoljon) azért, hogy későbbi időben — ha kikerülhetetlenül szorítandja őtet a' szükség: ezen egy addig nevedett summácskával segíthessen.

Ha mindazonáltal mind ezen hasznok, melyeket elé soroltam, a' privat hitelezésekben is elérhetőek volna: még is csak a' nagyobb summáknak lehetne azokat tulajdonítani, mellyek által az adós az őtet szorító helyzetből magát kiragadhatni, vagy valami nagy nyereséget tehetni reméli. Ellenben a' kicsin summák ebből magokat kizárva találják, 's minthogy csak ezek olyanok, mikről a' társaságnak alsóbb rendű vagy szegényebb sorsú pénzetlen classisa rendelkezhetik: ettől — mint a' polgári társaság' legszámosabb részétől — az ebbéli nyerekedhetés vagy megjutalmaztatás 's ezekkel együtt a' megtartogatásra és sugorgatásra való serkentődés elvétetik. — Mert ugyan is ki fog 2, 3, 4, 5 forintot, mint kölcsönt felvenni, azt szabály szerint kamatozni, arról még kamat' kamatját is fizetni, 's minden pillanatban a' visszafizetésre készen tartani? 's még is ez a' nekünk csekélynek tetsző summa is némellyre nézve igen nevezetes és jótéteményes a' szükség' ostromában. De ha szintén kapott is arra nézve egy adóst, kinek éppen szüksége van a' kevésre is: bizonyosan a' visszafizetésben meg fog botlani, vagy még a' legjobb esetben is csak bajosan és későre fog megtörténni. A' takaréktár ellenben megkamatoz minden kicsin summát egy néhány krajczáron kezdve; arra is éppen azon gondot és szorgalmat áldozza, 's megszerezni igyekszik annak mindazon hasznokat, mellyeket

elé számláltam, a' nélkül, hogy ezeket valami bajlódással, vagy személyes 's annál kevésbbé realis kötelezetetéssel vásároltatná meg magától. Ezen intézetnek characteristicája tehát abban áll: miszerint gondossága kiterjed a' szegényebb és a' szükségnek leginkább kitétetett emberi classisokra is, czélozván egyszersmind arra, hogy még a' napszámos, kézmives, cseléd, a' még gondatlan ifiu, a' tanuló, 's más akárki is megtartogatott kevés vagyonkájának czéltalan, szükségtelen, 's reá nézve gyakran ártalmas elfecsérlésétől meg óvattassék, okos takarékoságra serkentessék, a' maga értékít illy becsületos, igazságos és család nélküli velebánás által szaporítsa, egy előre nem látható szorultság' időpontjára készen tartsa, 's így magát még az erkölcsi romlás' és kétségbeesés félrevezető útaitól is megőrizze: — ezekben állanak, mondom, ezen intézet' dicséretos vonásai, mellyekért méltó, hogy minden emberiség' barátja, ennek szerencsés terjedelmet, üdvös használatu eredményeket, 's áldásos termékenységet szívéből kívánjon.

Koronka József.

Tircza.

Zsidó korrajz. Francia nyelven írta Foa Eugénia.

Imádkozás' órája vala Jeruzsálem' templomában. Salamon' egyháza' szokott látogatóji közt egy fiatal szép idegen vala föltűnő, a' szomszéd törzsök' öltözetében; jött talán ő hasonlólag a' tóduló sokasághoz, félelem vagy szeretettől üzetve Izrael' erős 's félve tisztelt istenéhez? nem! mert szomszédi bámulva vevék észre, miként hangja az övéikkel nem vegyült 's merő pillantásait egy emelkedett oszlopközre szegezve látták őt semmi részt nem venni az isteni szolgálat' fényében maga körül.

Az oszlopköz rostélylyal elzárt, szögletei arany rózsákkal ékítvék 's a' rostélyzaton belül csak némbéri fátylak láthatók, egyszerű fehérek 's a' homlokon egyformán egybe vonva hosszú redőkbe hátra bocsátvák; csak egyszempár nem vala általuk elleplezve 's ezen egy födezetlen ifju a' legkitünőbb tökélyvel fénylő szép egy pillantást vete le a' férfiak' körébe, perczig csak tanálá e' tekintet az idegen ifjuét 's fölropült az ég fölé, mint a' remény nélküli lét' egyedüli menhelyére.

Az idegen e' pillantás' hatalmátul összerázkodottan 's érzéseitől legyőzötten oszlophoz támaszkodék, mellette férfiú állt, kinek arczán zord jelkép, homlokán szilárdság ült 's lángoló szemei minden egyéb érzet' kifejezésére alkotvák inkább, mint a' szánaloméra. Bozontos szemöldei össze vonúltak, de ő mozdulatlan maradt állásában. Midőn a' törvény' táblái a' nép előtt feltakartattak, meghajlék ő is hitsorsosihoz hasonlólag, imádságot rebege, de sötét pillantásai szakadatlanul az idegenre szegezvék.

Mi után a' törvény' táblái a' szent frigy' szekrényébe letétettek, elhagyá az idegen az egyházat 's a' Jozafát' völgyébe sietett a' Cedrus' folyamát kísérni.

A' nap égett, az ismeretlen fáradságban árnyat kerese, szemei könnyekben uszának.

Agg nő háborítá magányát. A' nap Libanon' hegye' cedrusai mögé éppen lehaladt, a' völgy puszta és csendes volt, az agg nő egy titokhoz hasonlita. Ezért nem szóla ő, sem jelt nem ada 's alig pillantá őt meg az ifju, eltűnt a' völgy' bokrai közt.

Elhagyott helyén virágkötet fekütt, tán ott feledé, vagy szándékosan veszté el.

Az ifju izraelita fölvevé a' bokrétát, melly judeai rózsáknak nevezett barna virágokbul volt össze fűzve, megszámlálá azokat 's a' számuk kilencz volt.

Kilencz! szóla ő magában 's eszébe ötlék

a' templom' rostélyzatán átvillámolt pillantás. Ő megfejté a' talányt, az agg' titkolodzása, hallgatása 's végre eltűnté, a' szinek' egyezése, a' virágok' száma. Örömittason ohajtá az éjet.

És az éj lehanyatlott. - - - - -

Élj boldogan Tircza! szóla Zimráam az irástudó, fiatal neje' égi termetét átölelve 's csókot nyomva a' tiszta fehér homlokra, egy másodikat még és lépést tön az ajtó felé.

És te nem mondasz egy isten veledet nekem Tircza? szóla újra ő 's megállá, te nem mondog nekem, mit teendesz távul lételem alatt?

Az ifju zsidónő elpirula 's úgy látszék: e' kérdés őt szorongatá. Félő tartózkodással felelt, mintha keblében egy mély érzést kellene levínia.

Én várni fogok rád uram! soká maradsz-e ki?

Testvérem Tábor beteg 's tán az éjet nála virasztandom át. Te Tircza menj korán agyadba 's gondolj kis Emmanuelünkre!

Ekkor fölvidámula az irástudónak természetől zord alkatu arczulata, mi alatt ifju nejét szemlélé, barátságos pillantást vete a' bölcsőre, mellynek félig nyitott függönyei szép alvó gyermeket láttatának. Csendesen távozék az irástudó, Tirczára barátságosan mosolyogva, 's még egy isten hozzádotintve kezével. Ő kedvetlenül hagyta el nejét.

Kedma, szólt ő egy agg nőhöz, ki a' ház' pitvarában fonva ült; én megyek hazul, de ajtóm mindenki előtt zárva maradjon; ha barátim' egyike hollételem iránt tudakozódik, én rokonom Tábornál vagyok, ha idegen vendég szeretetemhez folyamodik, vezesd őt nagybátyám Ézsauhoz, ki őt helyettem elfogadandja, más alkalommal ezt neki visszapótolom. Kedma, te senkit föl nem vészesz távullételem alatt, senkit!

Amen uram! úgy légyen! szóla tiszteletteljesen az agg. És Zimráam az irástudó távozék.

Alig lépte át a' küszöböt, midőn kebelét

nyugtalanság nyomasztá 's ezen tőle nem való érzet készíté őt töstént visszatérni. Már az ajtó kilincse kezeiben volt, midőn az elme segédül jött 's mi alatt a' pillanat szülte, felhőt homlokán széttörle kezeivel, útnak indula rokonához.

Testvérét ágyon kívül tanála 's éppen szerencséteté hamar lett jobbulását, midőn szomszéda Zebul belépe.

Jó estvét Tábor! örvendek, hogy jobban láthatlak. He - - - Zimrá, jó estvét; én téged honn lenni vételek.

Zimrá felelni akart, midőn Elipheled, másik szomszéda az ajtónál megjelen.

Már ágyon kívül, szól az újonnan jött; annál jobb Tábor, örvendek ezért. Te is itt Zimrá? különös, én téged otthonn gondoltalak.

Miért? kérdé az elbámult irástudó.

A' mint házad előtt jövék el, hozzád hasonló magasságu férfit láttam oda belépni 's én gondolám - - -

Egy férfit, házamba; férfit lépett volna bé! hozzám - szakasztá őt élénken félbe Zimrá, egy férfit!

Ne nyugtalanodjál Zimrá, "szóla Zebul, én is láttam őt 's külsője nem vala gyanús, úgy hiszem idegen útas, mert öltözeté poros vala.

Idegen legyen bár, vagy nem - ez embert Zebul nem fogadák föl, én megtiltám 's így őt hozzám belépni nem láthatatok, kiálta Zimrá a' legnagyobb megindulással.

És a' Salamon' templomában látott idegenre emlékezék. Elipheled nyugottan felelé:

Ez ember belépe hozzátok Zimrá, pedig olly gyorsan, hogy alig pillanthaték rőt harsnyája' szélire; rőt vala az, mint tiéd 's ez oka, hogy téged gondoltalak; de mint Zebul mondja, talán szegény, útas ez ember, vagy egyike a' te, vagy nőd' rokonainak. "

Zimrá nem halla többé, kirohant a' szobából.

Kérlek kövessétek őt " " szóla Tábor a' két szomszédnak.

De az ő léptei szélvész gyorsaságuak valának 's szomszédi alig követheték nyomát. Megérkezék ajtajához, kopogtatásra emelé föl kezeit, de erőtlenül hulltak azok vissza; ő lélekzet nélkül volt 's azt lelete gondolni, hogy az emberi szenvedélyek' egész tömege keblébe szorult és szétrepedéssel fenyeget.

Zebul fölemelé a' kalapácsot 's kopogtata.

Pércz tölt el, azután kettő, ószázadoknak tartá 's nem jöve senki fölnyitni.

Zimrá övére tette kezeit 's tört ránta elé; ekkor újabban kettőzött ütéssel kopogtata, olly erőszakkal, hogy a' falak reszkettek belé. Végre felnyilék.

Megengedj uram . . . szóla Kedma reszketve 's olly zavarttan, hogy szavait alig lelete érteni. Megengedj - - - az álom!

Hol Tircza? " "

És a' férj' megdördülő szava egészen megsédíté az aggot.

Hol Tircza? " " ismételé ő 's feleletre nem várva már a' második szobában vala, a' beléptekori lárma 's rémszavának hangja fölbreszté a' gyermeket, ki felnyitá szemeit 's kisdéd karait az apa. fölé nyujtá, varázsajkai mosolygának a' haragot lövellő homlok' ellenébe, 's csecsemői hangján susogta: „anyám! " Ő nem vala itt. Zimrá egy pillanatot vete a' gyermekre, az ő fiára.

Elipheled kiragadá a' tört az apa' kezéből 's öve' redőibe rejté azt.

Most szólj agg, hol nöm? én most nyugodt vagyok. És a' vér kiömlendő vala ajkaibul, mellyeket dühösen összeszoríta.

Önkénytelen fordula Kedma' tekintete a' kert felé, az ajtó nyitva állt 's Zimrá oda rohant.

Az éj sötét vala 's sarui a' porondban legkisebb neszt sem okozának.

Egy hosszú fasor végiben állt egy csekély magasságu fal, mellyet férfi szőlő karó' segítségével másza meg, néemberi alak álla a' szőlő' tövénel.

„Élj boldogan Tir cza! forrón szeretett!“ susogá egy fiatal férfihang, egy fájdalomteli hang-egy szerelemteli hang.

Panasz' sohaja felelt e' búcsura 's a' férfiú eltűnt. A' férj volt jelen, állott előtte két bizonyossággal.

Az éj ellenére két fekete szemet látott, mellyek rémletes villámot sujtának rá 's hallott egy sértő hangot kiáltani: gyalázatos Tir cza!“

Ekkor jéghideg kezekől megragadva érzé magát 's e' kezek' támasza nélkül ő össze omlandó vala.

A' népsokaság átözönli az utcákat. Hová tódul a' tömeg?

Ábrándosan, szórakozottan, de a' nagyobb rész ujság vágygyal siet a' Salamon' templomába, holott nincs jelen az istennek szánt hitnap sem napja egy más nagy ünnepnek. Minden szem az egyház' főbejáratára van szegezve 's az ajtónál állott a' fő pap hivatását jelelő öltözetében, arcját kelet felé függesztve, jobbján és balján más két istenszolgái foglalának helyet 's mögöttük Zimrá'm két szomszédi: Z e b u l és E l i p h e l e d.

Ezen öt agg előtt más két személy jelene meg 's minden szem az újonnan érkeztekre fordula.

Első magas alkotásu, negyven éves férfiú volt, elnyomott mély fájdalom mutatkozék arcvonalain, fekete szemei sötét tüztől fénylettek, ajkain keserű mosoly vonaglott 's lázasán rángatódzó kezei övéből félig kiálló törén függtek. Mellette leplezett nő állott, reszketés miatt görnyedő helyzetben és olly halványan, hogy halványsága a' fátol' leplein is áthatott.

Minden bejáratai az egyháznak emberekkel tömvek, fölkevert tenger 's forrásba induló homokhoz hasonlítva, élénken lobogó fátylakat 's ezer színü turbánokat láthatni; de keressük föl egyediségeit ezen élő foglaltványban tanáltató egésznek. Lássátoki e' leplek és csalnák alatt a' békéltlenségétől éledt szemeket, a' félelmes haragot kifejező homlokokat 's miként minden ajkak csak bosszú' lihegésére nyilvák 's halálkiabálásokat hangozvák.

A' fő pap körül néz, beszélni fog, reá hallgatnak.

„Zimrá'm, megszólala ő erős és biztos hangján, jól meggondoltad-e, erősen áll-e határozatod nődtől elválni?“

„Igen,“ válaszolt a' férj hidegen.

Sohaj hangozék mellőle, Zimrá'm reszketett.

„Mellyek indító okaid?“ adá hozzá a' főpap. Ekkor átnyujtatott neki a' való oklevél 's főn hangon olvasá:

Férfi titokban, éjnek idején a' Zimrá'm lakába' tört, a' férfi ott két órát mulatott, Zimrá'm' neje előségélé szaladtát. Két bizonyság tanúsítja ez eseményt 's egyéb bizonyítmányt nélkülözve is sürgeté Zimrá'm a' válást, törvény' ítéletének adva át nejét.

Legnagyobb csönd uralkodék, mi alatt a' fő pap olvasott, csak fojtott lassu nesz, millyet a' fűlasztó sohaj okozhat, hallszék időszakokint Zimrá'm mellől.

A' fő pap olvasá a' bizonyságok' aláírását. Ekkor az íróhoz fordult és szóla:

„A z í r, te vagy-e, ki e' nyilatkozványt írad?“

„Igen Uram.“

„Azon pergamenre irtad-e, mellyet a' válandó nyujta neked?“

„Igen uram.“

„Az ő tentáját 's íreszközét használád-e az íráskor?“

„Igen uram.“

A' fő pap a' bizonyságokhoz fordula, kik A zir' szavait igazolák. Ekkor a' leplezett hölgy-höz intézé szavait:

„Zimrá m' neje, emeld föl fátyladat.“

A' nő engedett, a' lépel fölemelkedett 's lassankint láttatá a' földre süttöt, könnyül nehéz szemeket, a' szégyen' pirja borította homlokot 's a' gyöngé hajlékony testet, melly fájdalmas tartásában a' föld felé hanyatlék. Alig számlála tizenhat évet a' szegény nő.

„Zimrá m' neje, szóla a' fő pap, elfogadod-e a' válási oklevelet?“

E' szavak megrázkodtaták, lesújtva 's alázatosan felelé ő „igen,“ de olly lassan, olly bágyadt halkal, hogy e' szót inkább látni, mint hallani leheté.

„Nyújtsd ide kezeidet,“ mondá neki a' fő-pap 's patyolat kezei egymásra tevődtek, az arany mátká gyűrű ragyogott ujjában.

„Add vissza férjednek azon gyűrűt, mint hajdoni kötéstek' jelét!“

„Kegyelem!“ fölkialta ő megható hangon; „kegyelem!“ ismétlé 's nem teljesíté a' mondatot.

Ekkor előlépe Zimrá m, barna ideges kezeivel megragadá a' Tirczáét 's vadon tépte le gyűrűjét ujáról. Tircza egy mozdulattal sem akadályozá őt.

Ekkor a' fő pap a' váló oklevelet négybe foga 's átadá a' férfinak.

„Örizd meg“ mondá neki, a' mig én mondom neked azt kezébe helyezni a' nőnek, kit eltaszítani szándékolsz. És ti bizonyságok Zebul és Elipheléd ügyeljetek!

„Zimrá m, most mond nődek, ki nem sokára a' tiéd lenni megszün: én szabadnak nyilatkoztatom magamat tőled.“

„Tircza,“ megszólala Zimrá m, de a'

hang megtagadá szolgálatát 's nem vala képes befejezni.

Tircza lábaihoz omlék kérve 's nagy, mondhatlan kifejezéstele szemeit a' férjre szegzé.

„Kegyelem uram!“ fölkialta borzadályljal; „kegyelem!“ én még olly ifju vagyok“ legyetek szánalommal irántam.“

Ekkor tompa moraj hangozék a' sokaság közt.

(Vége közelebből.)

B. Emilia.

Kölcsey a' népszónok.

Hamvad a' honfi kebel, szeméin a' bü' könye meghült,
'S melly fhletve magyart véd vala, porlik a' kar.

Kölcsey halva, de él most is keblében a' mely bü,
'S a' könyü, melly szemeden oh háza, vérzik, övé.

Ifju szakállasink.

A' magyar ifju szakállat ereszt ma; szakállas elődi'
Nagyra verő szívét hozd neki vissza szakáll!

A' mai hős nevek.

Érzi korunk, mit szül, nem erős: nagy névre keresztel;
'S ómagyaros névben élnek a' bátor apák.

Kiriza.

Értesítés.

A' „Bánffi Dénes' Tragoediája“ címü cikkely, előre nem látott akadályok miatt, nem folytathatik.

Szerkesztőség.